

Előítéletek, stigmák

Hit és tudás

- Ontológiai bizonytalanság (apeiron)
- Lét és létezők
- Hit, a lét adta bizonytalanság redukciója
- Tudás mint a létezők adta bizonytalanság redukciója
- Tények és értékek
- Mindennapi tudás (tények és értékek között)

Prae-iudicium

- Ókor: megelőző tapasztalatok és döntések alapján hozott ítélet
- Későbbi jelentés: tények gondos megvizsgálása és mérlegelése előtt kialakított (elsietett) ítélet
- Érzelmileg befolyásolt, tényekkel kellően nem alátámasztott ítélet

A világ dolgai mint előítéletek tárgyai

- Kedvező vagy kedvezőtlen érzés személyek vagy dolgok vonatkozásában, melyet a tudás nem igazol
- Egészségügyi előítéletek
- Esztétikai előítéletek
- Politikai előítéletek
- Technológiai előítéletek
- Vallási előítéletek
- Gasztronómiai előítéletek

Csoportok, mint előítéletek tárgyai

- Az előítélet valamely személlyel kapcsolatosan érzett idegenkedő, ellenséges vagy rokonszenvező, baráti érzés, melynek alapja pusztán annyi, hogy az illető személy egy adott csoporthoz tartozik, és ennek következtében feltételezik róla, hogy a csoportnak tulajdonított tulajdonságokkal ő is rendelkezik

Sokféle csoport

- Törzsek, klanok
- Nemzetek
- Nemek
- Nemzedékek
- Vallások
- Osztályok/Rendek/Kasztok
- Foglalkozások
- Pártok
- Régiók/Városok/Falvak

Pro és contra

- Etnocentrizmus
- Nepotizmus
- Favoritizmus

- Xenofóbia
- Antiszemizmus/Romaellenesség
- Homofóbia

Az előítéletek válfajai

- Reprezentációs előítéletek (hibás mintavételen alapuló hétköznapi tapasztalatok, „az igazság szikrája”)
- Idegenellenes előítéletek (idegenség túláltalánosítása, szorongás)
- Kimérikus előítéletek (kitalált, fantáziaszülte rémségek)

Az előítéletesség fokozatai(Allport, G.W. Az előítélet)

- Anti-lokúció (gyűlölet beszéd)
- Elkerülés
- Diszkrimináció
- Agresszió
- Kiirtás

Szöveg

- Előítéletes kontextus (célzás, vicc, identitás-fenntartás)
- Sértő elnevezések
- Sértő szókapcsolatok
- Sértő narratívák (híresztelés, pamflet, célzatos regények, színdarabok)

Hátrányos megkülönböztetés

- Csoportovatartozás miatt bekövetkezett megkülönböztetés
- Törvény alapú megkülönböztetés
- Diszkrecionális megkülönböztetés
- Informális megkülönböztetés

Az erőszak kultúrája

Általános frusztráció

Kiszemelés, szóbeli megbélyegzés

Hibáztatás

Jogi megkülönböztetés

Epizodikus agresszió (zsidóverés)

Pogrom (Kristályéjszaka)

Kitelepítés, szegregálás

Kiszállítás (deportálás)

Koncentráció

Likvidáció

Megfélemlítés

- Pszichológiai előkészítés
- Áldozatok megfélemlítése, az áldozatok identitásának roncsolása
- Elkövetők felkészítése

Etnikai-nemzeti diszkrimináció

- Orientalizmus/Dehumanizáció/
- Démonizáció
- Nacionalista kisebbség ellenes előítéletek
- Cigányellenesség
- Antiszemitizmus

Bűncselekmény megoszlások cigány és nem cigány elkövetők körében (2002)

•	cigány	nem cigány
• Lopás (vétség)	29 %	36 %
• Lopás (büntett)	30 %	36 %
• Rablás	36 %	17 %

Hogyan jutott a rendőrség nyomra?

	cigány	nem cigány
• Tettezés	29	44
• Sértettek azonosítása	29	16
• Tanuk azonosítása	12	13
• Tetteztárs vall	6	5
• Elszámoltatás	5	3
• Igazoltatás	12	6.5
• Közúti ellenőrzés	-	4
• Egyéb	8	6.5

Az eljárás hossza

	cigány	nem cigány
• Lopás vétsége	423	453
• Lopás büntette	1040	662
• Rablás büntette	784	394

(Csorba, J., Farkas L., Loss, S. Lőrincz V. A törvény előtti egyenlőség. Fundamentum, 2002. 1. 125-136.

Egyenértékesített szankciók

	cigány	nem cigány
• Lopás vétsége	172 nap	135 nap
• Lopás büntette	300 nap	304 nap
• Rablás büntette	703 nap	360 nap

Rendőrök roma képe (1996)

- Lényegi elem: a romáknak tulajdonított bűnözési hajlandóság (54 % szerint a roma identitás kulcseleme a bűnöző életmód)
- 89 % szerint vannak sajátosan a roma kisebbségre jellemző bűncselekmények (lopás, garázdaság, zsebtolvajlás, betörés, állatlopás)
- Jellegzetes bünelkövetés módok: vandál cselekvés, csoportos fellépés, besurranás)
- „A cigányoknak a vérükben van a törvénszegés” (48 %)

Rasszizmus

- A rasszizmus tagadja az emberek és a kultúrák egyenrangúságát. Felsőbbrendűségben és alsóbbrendűségben szemléli az emberek csoportjait. A rasszizmus harcot hirdet az alsóbbrendűnek tekintett emberekkel és kultúrákkal szemben. A szenvedélyek, a meg nem gondolt gondolatok nyelvén szól, halálra ítélve ártatlanokat.

Nemi előítéletek

- Nőgyűlölet
- Feminizmus
- Homofóbia

- Többségi fóbia (frusztráció, agresszió, projekció)
- Elismerés megtagadása
- Szégyen felkeltése

LMBT ellenesség

- Kipécézés-megjelölés-kijelölés-kicsúfolás-kiközösítés-fenyegetés- gyötrés-bántalmazás-kollektivizálás-kikényszerített exit
- Cél: Egyének megtámadásán keresztül az egész csoport megfélemlítése
- Szorongás légkörének megteremtése

Stigma

- Testre tett jel
- Kiközösítés
- Érinthetetlenség
- Megbélyegzés
- Véglegesség

A Rossz forrástérképe

- Szex (vérfertőzés)
- Erkölc (gyilkosság)
- Vallás (eretnekség, aposztázis)
- Politika (árulás, besúgás)
- Lélek (örület)
- Test (fogyatékoság, fertőző krónikus betegségek-AIDS, lepra, pestis)

Távolságteremtés

- Elszigetelés
- Elborzasztás
- Félelemkeltés
- Elrettentés
- Megfélemlítés
- Eltiltás

Módszertan

- Soknak, sokan, sokszor
- Sok csatorna
- Kampány, hajsza, kórus
- Súlykolás
- Szivárogtatás/vírus marketing
- Archetypikus félelmek (mítosz)